

E-post: debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTUetterrette-
lige påstanderVOLD
Ole Texmo

Venstresidens feminister skal ha seg frabedt at andre opptrer som talerør for misbrukte og voldsutsatte. Solidaritet med kvinner og barn er ikke for hvem som helst. I sin Paradoxs-spalte 23. mai, «Siv Jensens svik», vil Hannah Helseth diskreditere Frp-lederens engasjement for kvinnesaken. Samværsrett mellom far og barn har Helseth liten eller ingen respekt for. Siv Jensen kan ta seg av kvinnesaken, så tar jeg for meg de mest opplagte feilforutsetningene i Helseths utlegning av barnelovens bokstav og praksis.

Helseths henvisning til Kristin Skjørtens studie fra 2005 og forståelsen av hvordan behandlingen av påstander om vold fungerer i barnefordelingssaker, er feilfundert og misvisende. Skjørtens studie tok for seg 129 lagmannsrettsavgjørelser fra årene 1998–2000. Skjørtens skrev i juni 2002 et notat til Barnedepartementet med voldspåstander som tema, referert til i fornoteform i Familiemeldingen, St.meld. nr. 29 (2002/03). Inntrykk av at vold ikke tas på alvor har befestet seg, på feilaktig grunnlag. Skjørtens studieobjekt var verken samvær eller forekomst og effekt av voldspåstander, men fordeling av bosted som tvistegenstand. Disse ankesakene er ikke uten videre representative for den totale mengde av saker i samme tidsrom.

At påstander om vold og overgrep mot kvinner og barn underkommuniseres i retten, misoppfattes som at man beskytter overgriper, mens det like gjerne kan være mødres tvilsomme strategier som beskyttes. Hannah Helseth bør sjekke barnelovens forarbeider. Beviskrav for påstander om vold er i realiteten undergravd, jevnfør Arbeidsgruppens rapport (2004). Falske påstander brukes strategisk for å skape en konflikt som i sin tur kan påberopes og legges til grunn – uten krav til regress i årsaks- og argumentasjonskjeden.

Helseth skriver: «Frp står på fars side og det gjør dommere også». Hvor Frp står er ikke mitt anliggende, men jeg har fulgt norsk barnelovutvikling og rettspraksis på meget nært hold i 15 år og kan ikke spore trekk som tyder på at fedre blir favorisert, verken enkeltvis eller som gruppe. Mødre som føler sin hittil suverene posisjon som eneoersorsforelder truet, gis muligheter til å nøytralisere kompetente fedre. Samværsretten er mer utsatt enn noensinne. Uetterrettelige påstander om vold er effektive så det suser. Barn som angivelige vitner til vold er den siste hiten. Uten metodisk kvalifisering for utredning av påstanders oppkomstbetingelser og utviklingshistorie.

Ole Texmo,
Forum for menn og omsorg
oletexmo@bluezone.no

Lovendring er nødvendig

PSYKISK
HELSEVERNMette Ellingsdalen, Bjørg Njaa
og Hege Orefellen

Undertegnede har sittet i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for behandlingvilkåret i psykisk helsevernloven. Rapport er levert Helse- og omsorgsdepartementet og ble offentliggjort 4. juni. Gruppens flertall har blant annet konkludert med at lovendringer er nødvendig, og innstiller på at det nedsettes et lovutvalg. Vi mener det også er behov for store og mer grunnleggende endringer, en ny modell, jamfør vår særuttalelse til rapporten.

Målsettingen om reduksjon i tvangsbruk i psykisk helsevern, blant annet i opptrappingsplanen for psykisk helse, har ikke vært fulgt opp med handling og egnede virkemidler, verken politisk eller i tjenesteapparatet. Tvangsbruken har tvært imot økt på flere områder. De mange historiene om tvang som overgrep, grove krenkelsers, med langvarige skadelige og traumatiske konsekvenser, understreker behovet for grunnleggende endringer i dagens lovgivning og praksis.

For å bygge en bedre og mer human psykisk helsetjeneste, trengs det et kritisk oppgjør med teorier, lov-hjemler og praksis som opprettholder et system og en tvangsbruk som for mange oppleves så ødeleggende at det går på menneskeverd, liv og helse løs. Psykiatriens dominerende posisjon må nå endres; dens rolle som premissleverandør, dens definisjonsmakt, ideologi og tilslørende begrepsbruk har gjort stor skade, og vil stille seg i veien for en nyorientering. Politikerne må ta ansvar for utviklingen. Politikerne må legge til rette for at det kan utvikles en ny modell for et behandlings- og tjenestetilbud på et ikke-diskriminerende grunnlag.

Norge undertegnet 30. mars 2007
FN-konvensjonen om rettighetene

Psykiatriens dominerende posisjon må nå endres»

FRIHETSBERØELSE: I dagens psykiske helsevern har tvang og frihetsberøvelse en sentral plass, skriver innleggforfatterne.
FOTO: ERLEND AAS, SCANPIX

til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Konvensjonen er ratifisert av 51 land og trådte i kraft 3. mai 2008. Norge er i en ratifiseringsprosess, men har gjennom undertegning forpliktet seg til å ikke handle i strid med konvensjonens formål.

CRPD presiserer viktige frihets- og ikke-diskrimineringsprinsipper: universelle rettigheter uten unntak for mennesker med funksjonsnedsettelse. Konvensjonen fastslår at mennesker med funksjonsnedsettelse, herunder også psykososiale, har rettslig handleevne på lik linje med andre på alle livets områder; at de på lik linje med andre har krav på behandling gitt på grunnlag av fritt

og informert samtykke, at de har rett til frihet på lik linje med andre og at nedsatt funksjonsevne ikke i noe tilfelle skal rettferdiggjøre frihetsberøvelse.

En modell basert på disse prinsippene innebærer et brudd med rådende ideologi, lovverk og praksis, hvor frihetsberøvelse og tvang har en sentral plass. Konvensjonen utgjør en meget god plattform for å gjennomføre nødvendige endringer i lovgivning, maktforde-

ling, grunnlagstenkning og tjenestetutvikling.

Målet må være et trygt og godt hjelpeapparat, et tjenestesystem bygget på respekt for individets verdighet og menneskerettigheter, og et lovverk som ikke diskriminerer mennesker med psykososiale funksjonsnedsettelse. Dagens psykisk helsevernlov er bygget på diskriminerende prinsipper; man kan berøves friheten og tvangsbehandles basert på alvorlig sinnslidelse som grunnvilkår.

Blant annet derfor bør psykisk helsevernloven oppheves, og erstattes med en «allmenn lovgivning» i tråd med FN-konvensjonens ikke-diskrimineringsprinsipper. Tvangsmedisinering med psykofarmaka bør opphøre eller forbys. Behandling uten psykofarmaka må være en mulighet for alle som ønsker det. Det må bygges ut alternative behandlingstilbud, basert på frivillighet, både på døgn- og dagbasis. Og: Det bør snarest nedsettes et lovutvalg, som også vurderer endringer i lys av FN-konvensjonen.

Tiden er inne for endring!

Mette Ellingsdalen,
leder i We Shall Overcome (WSO)

Bjørg Njaa,
tidligere leder Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri (LPP)

Hege Orefellen

«De lavtlønte er teite»

PENSJON
Helge G. Galtrud

Det er egentlig underforstått når en haug med menn i dress på TV, alle med lønninger rundt millionen, prøver å forklare oss at ny folketrygd og regjeringas opplegg for offentlige tjenestepensjoner egentlig er mye bedre for lavtlønte slitere enn de ordningene vi har hatt. Vi skjønner jo ikke vårt eget beste. Uvitende journalister og såkalte kommentatorer opptrer som lydige mikrofonstativ for det arrogante eliten.

Jeg kan forsikre både statsministeren og hans støttespillere om at mange av oss lavtlønte har brukt de siste åra på å svette oss igjennom tykke utredninger og pensjonshåndbøker for å forstå den nye folketryg-

den. Mattelærere med gode kunnskaper i bruk av regneark har hjulpet oss med å gjøre beregninger av alle mulige modeller, forslag og varianter.

Det vi finner er foruroligende. Den nye folketrygden innebærer – i tillegg til at den skal redusere statens utgifter med 20 prosent – omfordeling fra de med lav lønn, dårlig helse og lav levealder til de med høy lønn, god helse og høy levealder. Pensjoner har blitt studert og diskutert på hundrevis av møter landet rundt de siste månedene. Det er etter hvert mange tillitsvalgte og fagforeningsmedlemmer som kan mye om pensjoner. Vi vil ha oss frabedt å bli frakjent evnen til å forstå vårt eget beste. Det konstrueres fra eliten teoretiske idealpensjonister som skal bevise fortreffeligheten i de nye pensjonsreglene. Problemet er at disse «sannhetsbevisene» ikke minner mye om det yrkeslivet vi på grunnplanen kjenner.

Hvor mange lavtlønte kvinner har jobba i full jobb i over 43 år? Aldri

redusert arbeidstida på grunn av omsorg for barn? Aldri vært arbeidsledig? Aldri vært langvarig sjuk? Aldri tatt utdanning, ikke engang yrkesutdanning og på toppen av det hele vært på topplønn fra første dag i arbeidslivet? Et slikt liv må du nemlig ha hatt for å komme så godt ut som departementenes regnemestre får det til i sine modeller.

For sikkerhets skyld pleier de også å bare ta med første året som pensjonist, slik at en ikke ser virkninga av høyere pensjonsalder, så kalt levealdersjustering, og underregulering av pensjonene i forhold til yrkesaktives inntektsutvikling, såkalt indeksering.

Omtrent alt som er av svakheter i de gamle ordningene er etter vår utregninger og analyser enda verre i forslaga som pensjonsforlikskamera-tene på Stortinget har kookt i hop. Unntakene fra denne hovedregelen er de svært få av oss arbeidsfolk som oppfyller krava til «departementenes idealpensjonist».

Helge G. Galtrud,
Fagforbundet Lillehammer
Helge.Galtrud@lillehammer.kommune.no